

Revideret. *Kvinder i opbrud* er en skingrende ambitiøs udstilling, der udgår fra et helt andet blik end det, som har formet Arken gennem de seneste 25 år.

Farvel til direktøren

PERNILLE ALBRETHSEN

Apolonia Sokol & THE PILL, Ta?bernes skib, 2021. Foto: Daniele Molajoli Foto: Daniele Molajoli © Apoloni DANIE

[▶ LYT TIL ARTIKLEN](#)

En stor flok kragefugle letter fra et træ bag mig, da jeg træder ud på broen over Arkens voldgrav. Ikke en exceptionel naturoplevelse, men jeg har stemningen med mig her i skumringstiden, et døgn efter museets direktør gennem 25 år, Christian Gether, har annonceret sin afsked.

Det forlyder, at Gether bliver, til hans afløser er fundet, og at afgangens har været planlagt noget tid. De seneste måneders hændelser har dog nok accelereret processen. Siden en gruppe medarbejdere i november indgav en klage til bestyrelsen om dårligt arbejdsmiljø, chikane og magtmisbrug, har snebolden rullet og vokset sig større. Efterhånden blev det tydeligt, at det ikke var nok at afskedige en leder med dårlig dømmekraft, men at pilen også pegede på direktøren. Dertil kommer rod i økonomien grundet en uheldig renteswapaftale; og til sidst historien om, at museet har indkøbt flere værker i direktørens søns galleri.

rundt iført et fabelagtigt Dior-lignende skrud og desværre også et falsum af et cv med Sorbonne i Paris, Courtauld Institute i London og andre uddannelser, hun aldrig havde frekventeret. Hun holdt mindre end et halvt år, og siden da har Gether tegnet museets profil. I forrige uge var det ham, der viste Dronningen rundt på udstillingen *Kvinder i opbrud*, som er anledningen for mit besøg.

Tschabalala Self, Candy. 2021. Foto: Longlati Foundations Samling

DET STARTER UDENFOR, ikke den aktuelle udstilling, men den kunst, som tilhører Arken; som *er* Arken. Det er ikke uinteressant, før man skal se en udstilling, som stiller skarpt på 150 års fremstillinger af kvinder og køn i kunsten. For hvem er det egentlig, der taler? Det siger en samling en hel del om. Den er museets dna, den kunst, man tror på og har indkøbt, ikke mindst til eftertiden.

Vartegnet er Elmgreen & Dragsets forgyldte skulptur af dreng på gyngestol. Ude i vandet står Jeppe Heins pavillon med spejl og

ståltremmer. På den store væg, der rager ud i landskabet, er Lawrence Weiners tekstværk, og ved siden af står den sidste af de 32 gadelamper, også af Hein, som udgør en slags margueritrute på gåturen fra Ishøj Station til museet.

Få skridt senere mærker jeg noget, som jeg ærlig talt værdsætter mere end tematisk stringente formidlingsudstillinger og ofte savner på danske museer, og noget, som ikke kan fakes; nemlig en ærlig, nysgerrig tilgang til kunst.

Holder man kursen indenfor og går den lige vej gennem den store Kunstakse, hen til den glasdør, der fører ind til *Kvinder i opbrud*, passerer man mere af samlingen. Her møder man de første værker af kvindelige kunstnere. Ud af i alt 18 kunstnere på min selvbestaltede margueritrute findes i alt tre kvinder. Det er færre, end der er værker af Jeppe Hein her, også indenfor er han flot repræsenteret. Bemærk desuden, at der udelukkende er tale om samtidskunst. Man kan altså ikke synge den gamle sang om, at engang måtte kvinder ikke være kunstnere bla bla ... Man må bare konstatere, at dette er førstehåndsindtrykket, den 25-årsjubileumsophængning af samlingen, man har valgt at servere for sit publikum i år 2022.

Politiken forsvarede shoppingturene til sin søns galleri: »Jeg skal købe de bedste værker ind til Arken, og så kan det ikke nytte noget, at en fremragende ung kvindelig kunstner ikke bliver præsenteret, fordi hun tilfældigvis er tilknyttet Gether Contemporary.«

Den lader jeg lige stå et øjeblik.

Hvis jeg på forhånd havde fordomme om, at *Kvinder i opbrud* også var en omgang *gender washing*, så man kan sætte hak ved »ligestilling og repræsentation« i årsrapporten, har turen gennem den faste samling ikke mindsket dem. Men lad mig afsløre det med det samme. Det er *ikke* samme attitude, hånd eller ånd, der har formet denne særudstilling.

Bolette Berg og Marie Høeg, To kvinder fotograferet i studioet i en båd, ca. 1895-1903. © Preus Museum, Horten

PROLOGEN FINDER STED uden for de egentlige udstillingssale, nærmest som en slags mintpastil, der renser og minder om tingenes tilstand. Ditte Ejlerskov og EvaMarie Lindahls reoler viser en samling på 181 bøger med kunstens verdensnavne, alle udgivet af det berømte Taschens forlag. Blot er hovedparten af bøgerne tomme indeni, for i forlagets kendte monografiske serie er kun fem ud af 89 lavet af kvinder. Resten er så de dummyer, som kunstnerne mente, burde laves.

Udstillingen tager sin egentlige begyndelse ved et vægstort print af et efterhånden kendt selvscenesat fotografi fra cirka 1895-1903 af det norske par Bolette Berg og Marie Høeg, som blev fundet og fremkaldt i 1996 efter at have ligget gemt som glasnegativ i 100 år. Det fantastiske billede af de to rygende kvinder, der sidder i en robåd i et fotostudie med romantisk skovkulisse i baggrunden, er i dag centralt værk inden for nordisk queer-kunst, som også rummer en pænt interessant diskussion om, hvorvidt noget, der var lavet »privat« (stod der på æsken, da man fandt negativerne), egentlig burde udbredes.

lille pige ved havelågen (1880'erne), Carla Colsmann Mohrs *Interiør fra akademiets kvindelige malerskole* (1912) og Emilie Mundts *Malerinde og barn i atelieret* (1893). Kvinder, der afbilder kvinder, med en form for agens; fotograferer sig selv eller svinger penslen. Midt i det hele står også Kai Nielsens sandstensskulptur *Stående kvindefigur (Aarhuspigen)* (1919-21), som i bedste vitalistiske ånd nok skal pege på, at kvinder også kan være stærke, aktive kroppe. Her bliver den mest en akavet kontrast til nutidige kunstners legende fremstillinger af kvindekroppen, som også ses i åbningssekvensen; Laure Prouvosts oliemaleri af et kvindeligt understel og Sarah Lucas' kludedukker med lange ben og ditto bryster.

Laure Prouvost, *Vi vil made dig sammen-fontæne* (i anledning af global opvarmning), 2019. © Laure Prouvost, Courtesy Lisson Gallery

Jeg bliver lidt nervøs, da vi efter 90er-feministen Lucas møder Pipilotti Rists nyfeministiske videohovedværk af kvinden i blå kjole, der smadrer bilruder med en langstilket tulipan. Kommer default-værkerne nu på bordet? Ved de, hvor de skal hen? Det er jeg ikke sikker på. Få skridt senere mærker jeg noget, som jeg ærlig talt værdsætter mere end tematisk stringente formidlingsudstillinger og ofte savner på danske museer, og noget, som ikke kan fakes; nemlig en ærlig, nysgerrig tilgang til kunst.

Herfra aner man nemlig ikke, hvad der skal ske, men ikke på en alt godt fra havet-måde. Man er i trygge hænder, siger goddag til nye

kunstnerskaber. Flere yngre; mange fra Norden og Europa; ikke for mange amerikanere (som tenderer til at fylde unødigt meget, når det handler om køn og kunst); og, vigtigst, mange gode værker.

Frem for en stramt anlagt koreografi former udstillingen sig som små gruppemøder, man kan deltage i eller skippe. Jeg indfanges af en samtale mellem Lee Millers subtile fotografier med skæve udsnit af en marmorhvid kvindekrop på sort baggrund. Den taler med Louise Bourgeois' humoristiske tegninger af en fembrystet torso eller kvinde, der hænger til tørre i sit hår, som igen rækker ud til polske Alina Szapocznikows lysende mundlampe, en af mine absolutte yndlingskunstnere, som måske vises i Danmark for første gang.

De offensive typer med blink i øjet er her også. Niki de Saint Phalles kæmpe farveglade skulptur, *Nanna med bold* (1971); Laure Prouvosts springvand af kulørte glasbryster, der vander fuglebadet nedenunder; og så taber jeg mit hjerte til Dara Birnbaum – en af de seje videokvinder fra 80ernes New York. Videocollagen *Technology/Transformation: Wonder Woman* (1978-79) er baseret på klip fra en kvindelig superhelte-tv-serie, hvis svar på Supermans telefonboks er et par raske omdrejninger på stedet, så er hun i

Det gør billedet så nærmest også.

Teknologi og transformation ser naturligvis ret anderledes ud i kunsten i dag, hvilket nogle af udstillingens nyeste værker viser. Kate Coopers videoværk af en såret avatarkvinde i beskyttelsesdragt eller Cajsas von Zeipels transhumane mannequinskulpturer iført *crop tops* og medicinske dræn fremstår dog begge ret ferske oven på Birnbaums saftig-grynede videoprojektion.

Kate Cooper, Smittespredere, 2018. © Kate Cooper

DA JEG FORLADER

UDSTILLINGEN, har jeg efterladt flere fordomme i udstillingssalen. Ja, det er tungt, at »kvinder« er en slags tendens i disse år, og der er noget kedsommeligt over det kunstrevisionistiske arbejde, som bare må gøres og nok varer en rum tid endnu. Og selvom posen med udstillingstitler godt kunne rystes lidt – *Avantgardens kvinder* (2012) og

Fantastiske kvinder (2020), begge Louisiana; *Efter stilheden – kvinderne tager ordet* (2021), Statens Museum for Kunst; og nu *Kvinder i opbrud* – så viser denne remse jo, at der *har* været en bevægelse, som denne udstilling står på skuldrene af.

Kvinder i opbrud føles som et ambitiøst vendepunkt. Arken graver ikke kun ned i de oversete skatkamre, men griber lejligheden til at bokse med den svære metier, det er at lave en udstilling. Fra den kølige udvælgelse til der, hvor man snitter tidens samtaler på en ubesværet måde. Det hele styret af troen på kunst.

Jeg er dog ikke helt færdig med min indre monolog om for og imod flere kvindeudstillinger, da jeg atter går gennem jubilæumsophængningen på vej mod udgangen. »Ja, ja, Sofie Linde var sej, godt med mainstreamdanmark på banen, tv-værter, tidligere statsministre, men *arghh*, kan vi ikke lade være med at tale så meget ned til publikum, tid til lidt elegance ...« Så løfter jeg hovedet og ser samlingen, der smiler tilbage til mig. *Donk*, hovedet i bordpladen. Museet illustrerer jo det hele på sin egen alt for perfekte måde. Vi er der slet ikke nu, museet er der i hvert tilfælde ikke.

Kvinder i opbrud. Arken. Til 14. august.

ANDRE LÆSER OGSÅ

KULTUR

Seriemaleren

Mesterlig. Gerhard Richter er Tysklands store billedkunstner – og en af verdens dyreste. Han fylder 90 denne uge.

SYNNE RIFBJERG

